

PROJECTE ESCOLA DE BOSC

ESCOLA PONT TRENCAT

CURS 2024-2025

Aquells que habiten entre la bellesa i els misteris de la terra mai no estan sols ni cansats de la vida. Siguin quines siguin les preocupacions de les seves vides personals, els seus pensaments poden trobar camins que porten a una satisfacció interna i a una emoció renovada de viure. Aquells que contemplen la bellesa de la terra troben reserves de força que perduraran al llarg de tota la vida. Hi ha una bellesa simbòlica però alhora real en la migració dels ocells, els alts i baixos de les marees, el capoll clos preparat per a la primavera. Hi ha alguna cosa infinitament curativa en els cicles repetitius de la natura, la certesa que l'albada arriba després de la nit i la primavera després de l'hivern.

Rachel Carson

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
2. FILOSOFIA DE LES ESTADES I SORTIDES A LA NATURA	4
2.1. PER QUÈ SORTIM AL BOSC?	4
3. ENFOCAMENT PEDAGÒGIC: PRINCIPIS DE L'ESCOLA DE BOSC	6
3.1. LLOC	6
3.2. PEDAGOGIA	6
3.3. REPTES I HABILITATS	6
3.4. EL QUE SORGEIX	7
4. ROLS I RESPONSABILITATS	7
5. TIPUS DE SORTIDES AL NOSTRE ENTORN	7
6. CALENDARI	8
7. FUNCIONAMENT I ESTRUCTURA D'UNA SESSIÓ	8
8. PROPOSTES DE BOSC	9
9. QUÈ TREBALLEM AMB LES PROPOSTES DE BOSC?	10
10. INFORMACIÓ PRÀCTICA	10
11. NORMATIVA I PLANS D'ACCIÓ	11
11.1. NORMATIVA EN RELACIÓ AL JOC	11
11.2. NORMATIVA EN RELACIÓ ALS ESPAIS	11
11.3. NORMATIVA EN RELACIÓ A LA METEOROLOGIA	11
12. PLA D'ACCIÓ EN CAS D'EMERGÈNCIES	12
12. BIBLIOGRAFIA	12

1. INTRODUCCIÓ

El curs 2019-2020 vam començar a fer sortides al bosc, ja que coneixem alguns dels beneficis que suposa i ho vèiem una gran oportunitat d'aprenentatge per als infants. El recorregut d'aquest projecte ha estat el següent: quinzenalment, una tarda, hi anaven els infants de l3, l4 i l5. El curs següent es va fer extensiu a Cicle Inicial i les sortides van passar a ser setmanals, també a les tardes. El curs 2022-2023, tota l'escola va començar a participar a l'escola de bosc, després d'haver fet una formació a nivell de ZER. Aleshores, vam començar a sortir els matins de divendres.

No obstant, tot i la riquesa que de per sí ja ofereix el bosc, l'equip ha tingut la necessitat de nodrir aquests espais i adquirir eines i recursos per tal de poder gestionar millor les sessions i oferir un espai de qualitat educativa als nens i nenes. Així, ens hem continuat formant en escola de bosc, a nivell de ZER i de centre.

Aquest document és el recull de l'enfocament pedagògic i la planificació que volem donar a aquestes sortides. Progressivament anirem nodrint amb els coneixements i les experiències que ens donaran les sortides i el recull d'informació.

2. FILOSOFIA DE LES ESTADES I SORTIDES A LA NATURA

L'Escola Pont trencat és una escola petita, situada en un petit barri de Santa Maria de Palautordera amb zones de bosc i agràries properes. Donada la ubicació de l'escola, l'entorn que tenim i aprofitant-ne els beneficis, hem iniciat un projecte per tal de poder fer sortides regulars al bosc i acompanyar-les de la manera més rica possible.

2.1. PER QUÈ SORTIM AL BOSC?

Per sentir-nos-en part: creiem que només habitant el bosc de manera regular es genera el sentiment de pertinença dins d'aquest i es comprèn que en formem part i amb ell som un tot. Si acompanyem persones que estimen el bosc, segur que el voldran cuidar.

Pels beneficis que ens aporta:

Són molts els experts que han enumerat al llarg del temps els beneficis que aporta el contacte amb la natura.

D'acord amb els estudis científics del govern japonès de 1980 i del Dr. Qing Li a partir del 2003 podem destacar **diversos beneficis**:

- **De salut**: el contacte amb el bosc augmenta la immunitat, fa que la recuperació de malalties sigui més ràpida i que hi hagi una disminució de l'estrès.
- **Emocionals**: la vibració que emeten els arbres ens porta a un estat d'equilibri, calma i pau, ens sentim regulats emocionalment, això s'anomena empatia orgànica. 20 minuts al bosc són suficients per calmar-se. Això permet un augment de claredat mental que facilita l'aprenentatge.
- **Sensoriomotrius**: el bosc ofereix moltes oportunitats de desenvolupament motriu que permeten que cada infant, estigui en el moment que estigui, trobi situacions que li generin un repte i li permetin anar més enllà, adaptant-se a les seves necessitats i respectant el seu moment vital. El moviment és la base del pensament (Bea González, 2020).
- **Socials**: l'estada al bosc porta implícita la resolució d'imprevistos i reptes que afavoreixen el desenvolupament de la comunicació, l'expressió, les habilitats socials i la resolució de conflictes. Aquest factor ofereix molts moments de cooperació i cohesió del grup, cura de l'individu i de l'espai. D'altra banda, el bosc ofereix abundància de recursos, evitant així la competitivitat i donant seguretat i tranquil·litat als infants.
- **Individuals**: gràcies al moviment i el joc lliure, es desenvolupen l'autoestima (què sento?), l'autoregulació (què necessito?) i l'autonomia (què puc fer i quina ajuda demano?).

- **Equilibri** entre el donar i el rebre: nosaltres cuidem de la natura i ella ens cuida, perquè això sigui possible cal que allò que prenem i oferim estigui equilibrat. Si prenem més del que ens pot oferir o donem més del que necessita, l'equilibri es trenca.

- **Creativitat**: la riquesa i varietat de recursos que ofereix el bosc i el fet que siguin naturals, neutres i no estereotipats fomenta la creativitat dels infants. D'altra banda, les múltiples situacions que esdevenen posen en joc la creativitat per resoldre reptes, entrebancs, conflictes i dificultats.

3. ENFOCAMENT PEDAGÒGIC: PRINCIPIS DE L' ESCOLA DE BOSC

3.1. LLOC

Quan parlem de lloc ens referim a la natura. És important conèixer aquest espai i saber combinar-lo amb altres llocs, ja que la nostra presència genera molt impacte en la natura.

També és important posar nom als llocs on anem habitualment; noms que ens ajudin a descriure'ls i que siguin oberts.

Actualment, fem servir les següents ubicacions, que van acompanyades d'un mapa de riscos i beneficis:

- [Pla de les canyes](#)
- [Clariana de dalt del riu](#)
- [Bosc de l'esquerra del camí](#)
- [Bosc de la dreta del camí](#)
- [Font dels enamorats](#)

3.2. PEDAGOGIA

La pedagogia de l'escola de bosc es basa en el joc i el moviment lliure tot i que cal oferir propostes que ajudin a anar més enllà en l'aprenentatge. No obstant, cal tenir present que és necessari dedicar temps de joc i moviment espontani.

3.3. REPTES I HABILITATS

Els reptes desenvolupen les habilitats que en molts casos els infants mai han pogut experimentar i el bosc ens ofereix un ventall molt ampli de possibilitats. Estar en silenci, caminar tots junts, pujar a un arbre, fer una baixada, superar pors...poden ser exemples de reptes.

3.4. EL QUE SORGEIX

El bosc de per si ofereix múltiples possibilitats i misteris dels que els infants poden anar estirant per si sols.

Per altra banda, com a mestres podem aportar diferents propostes o materials que, a priori, pensem que poden ser útils en certs moments o per unes activitats concretes, però el que sorgeix o el que neix pot ser una altra cosa.

4. ROLS I RESPONSABILITATS

Les nostres tres funcions bàsiques al bosc són:

- Cuidar de la **seguretat**: garantim la seguretat física dels infants delimitant el perímetre de l'espai disponible, detectant els riscos de l'espai on ens situem, preveient la meteorologia del dia, portant una farmaciola ben equipada i aplicant la [normativa de seguretat](#). Tots aquests punts s'apliquen tenint en compte les característiques dels infants del grup.
- Cuidar del **benestar emocional**: tenim cura del benestar del grup acompanyant els processos individuals i col·lectius, posant límits amb amor, cuidant la resolució de conflictes i ajudant a cobrir les necessitats dels infants, des de la neutralitat i sense emetre judicis.
- Cuidar el **benestar físic**: garantir les necessitats bàsiques dels infants en relació a confort, beguda, descans, seguretat i aixopluc.
- Cuidar de l'**autorealització**: oferim propostes que permetin als infants desenvolupar els seus interessos i capacitats per tal d'arribar a l'autorealització.

5. TIPUS DE SORTIDES AL NOSTRE ENTORN

Existeixen molts tipus de sortides a l'entorn, però les que nosaltres farem són les següents:

- Anar a espais establerts:

Característiques: lloc fixe i concret, pot ser conegut o no, pot oferir diferents espais, permet portar més equipament i material.

Interessos i aprenentatges: eines, manualitats, cabanes, nusos i tendals, misteris, canvis i cicles, jocs de grup.

Beneficis: seguretat, autonomia, autoregulació i autoconeixement.

Equipament: màrfegues, tendals, eines, material per fer manualitats, motxilles, farmaciola, bosses, llibres i guies, aigua, paper de WC, bosses d'escombraries, cordes.

- Caminada:

Característiques: lloc no fixe, tot es desenvolupa en el trajecte, pot ser conegut o no, equipament just, canvis en l'entorn.

Interessos i aprenentatges: habilitats físiques, orientació, dinàmiques, jocs i cançons de recorregut: pistes, amagar objectes, observar aspectes concrets, troballes, recol·lecció...

Beneficis: Equilibri de grup, autoregulació i autonomia.

Equipament: farmaciola, alguna guia, pots per recol·lectar (poc material i molt seleccionat pel tipus de caminada que es fa).

6. CALENDARI

curs 2024-2025	des de 13 a 2n: tots els divendres, de 9 a 12:30h. des de 3r a 6è: els divendres quinzenalment de 9 a 12:30h
curs 2023-2024	des de 13 a 2n: tots els divendres, de 9 a 12:30h.

	des de 3r a 6è: els divendres quinzenalment de 9 a 12:30h
curs 2022-2023	des de 13 a 2n: tots els divendres, de 9 a 12:30h. des de 3r a 6è: tots els divendres de 10 a 12:30h

7. FUNCIONAMENT I ESTRUCTURA D'UNA SESSIÓ

Les sessions al bosc tenen dues possibles estructures:

A)

1. Sortida: A les 9 sortim de l'escola.
2. Caminem cap al lloc on hem decidit. De vegades, pel camí, proposem algun repte.
3. Cercle
4. Joc col·lectiu
5. Esmorzar
6. Tallers i joc lliure
7. Cercle de tancament
8. Retorn: tornem cap a l'escola.

B)

1. Sortim a les 9 de l'escola.
2. Caminem cap al lloc on hem decidit. De vegades, pel camí, proposem algun repte
3. Fem una proposta més guiada (extreta de l'inventari de bosc), per treballar aspectes més concrets (orientació, algun conte, identificació de plantes, etc.)
4. Esmorzar

5. Joc lliure

6. Cercle de tancament

7. Tornada cap a l'escola, per arribar a les 12:15h

8. PROPOSTES DE BOSC

- Racó de lectura
- Mandales de fulles. Estampació de fulles. Trenar (cabells, polseres, tovallola...)
- Seriacions de fulles. Pal amb fulles clavades.
- Dòmino de fulles. Marc de fotos.
- Decorar pedres.
- Pals de poder.
- Corones de fulles.
- Fer lletres amb elements de la natura.
- Reconeixement i identificació de fulles i bolets
- Ús de guies de reconeixement
- Rastre de cargols sobre una cartolina negra
- Observar canvis del bosc per preparar-se pel fred
- Canvis en el paisatge: fulles que cauen...

9. QUÈ TREBALLEM AMB LES PROPOSTES DE BOSC?

A Educació Infantil: Motricitat fina, psicomotricitat, escolta activa, sentit de pertinença, coneixement del medi social i natural (del nostre entorn).

A Educació Primària: Les relacions entre iguals, sentit de pertinença, coneixement del medi social i natural, canvis en el paisatge, escolta activa, estima i cura del nostre entorn.

10. INFORMACIÓ PRÀCTICA

10.1 QÜESTIONS ORGANITZATIVES

- Per cridar els infants, fem un crit que imita l'udol del llop, que actualment no habita al Montseny però anteriorment n'hi havia hagut.
- Utilitzem 3 normes bàsiques per estar al bosc: ens cuidem a nosaltres mateixos (gana, fred, calor, son, precipicis, escalada, menjar plantes..), cuidem el grup (ens ajudem, ens respectem, caminem junts...) i cuidem l'espai (no arrenquem plantes d'arrel, no fem mal als arbres ni animals, respecte l'entorn, no deixem brossa on anem...).
- Mida pal d'espatlla a espatlla; enfilar-se als arbres més gruixuts que la cuixa....

5. Estada: en arribar al lloc ens reunim tots per explicar o ensenyar els límits (joc, explicació, cintes). Mentrestant una altra mestra va muntant els diferents espais. Una vegada delimitat l'espai en el que es poden moure expliquem els espais que hi ha i fem la presentació d'eines, manualitats o objectes pertinents. Els espais s'aniran introduint progressivament. Tenint en compte que podem demanar ajuda als infants que tenen voluntat de muntar.

10. 2 EQUIPAMENT

Què hi ha d'haver dins la motxilla?

- Lupa, quadern de bosc, pinzell, llapis.
- Mocadors i aigua.

Com ens hem d'equipar?

- Calçat còmode (bambes o sabates de muntanya)
- Abric (segons el moment de l'any)
- Roba còmode sempre
- Impermeable/gorra de sol/guants i bufanda... segons la climatologia

Què portarem les mestres a la motxilla?

- Farmaciola
- Propostes per repartir als infants

- Bossa de plàstic
- Mòbil
- Contacte de les famílies - Muda de recanvi
- Mocadors/paper de WC

Què durem dins la farmaciola?

- Tisoires
- Pinces
- Suero fisiològic
- Pot de mostres
- Gasses
- Benes
- Esparadrap
- Guants
- Tiretes per traus
- Tiretes

11. NORMATIVA DE SEGURETAT I PLANS D'ACCIÓ

11.1. NORMATIVA EN RELACIÓ AL JOC

- Ens podem moure dins els límits marcats i tenint sempre en compte que puguem sentir el crit.
- Podem escalar arbres sempre que el tronc sigui tan gruixut com la nostra cuixa
- Podem enfilem-nos als arbres tan amunt com l'espatlla de les mestres per tal de poder los ajudar si cal.

11.2. NORMATIVA EN RELACIÓ ALS ESPAIS

BIBLIOTECA:

- En general els llibres no surten de l'espai de biblioteca excepte en casos pactats.
- Els llibres han de tornar sempre si ens els hem endut a algun lloc (si no el podem tornar a agafar el proper dia).

ART:

Cada taller diferent disposa de les seves normes.

11.3. NORMATIVA EN RELACIÓ A LA METEOROLOGIA

QUÈ PASSA QUAN ES POSA A PLOURE A MITJA SORTIDA?

1. Reunim el grup amb el crit.
2. Recollim
3. Tornem a l'escola

12. PLA D'ACCIÓ EN CAS D'EMERGÈNCIES

1. Trucar al 112 i informar d'on som i qui som.
2. Trucar a la família per informar.
3. Una de les dues persones adultes es desplaça a un lloc on poder rebre l'ambulància.
4. Avisem a una mestra d'un altre grup si està a prop.
5. Demanem a la resta d'infants que seguim en un punt conjuntament i expliquem el que ha passat.

12. BIBLIOGRAFIA

- Llibre Land Art.
- Libro de los palos.
- Tallar madera: aventuras para niños.
- La vida secreta de los árboles.
- Instruments al bosc
- Easy wood carving for children
- Caçadors de bolets la guia.
- Plantes remeieres
- 101 things for kids to do outside
- Wildlife in the country.
- L'educació dels arbres
- Let's look in woods& forests.
- Jocs d'exterior.
- Rastres Històries de bosc.
- Escola el Martinet. A fora.